

Radek Cíkl: Škola volá! Ale spíš o pomoc...

27. 08. 2012 13:04

Prázdniny pomalu končí a již brzy začne školní rok 2012/2013. Vedení základních a středních škol společně se svými pedagogickými sbory připravují vše potřebné pro úspěšný vstup žáků do dalšího roku vzdělávacího procesu. Připravují se rozvrhy výuky a s nimi také úvazky učitelů.

Bohužel, v letošním roce se ředitelé škol musí poprat i s nepříjemnostmi, které jim připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), potažmo Nečasová vláda. Ministerstvo rozpočtovalo pro regionální školství pro rok 2012 cca 83 mld. Kč, z toho 77 mld. Kč na platy pracovníků základních a středních škol a dalších školských zařízení. Jenže školy se celé této částky nedočkají. Vláda sice vloni schválila úpravu tarifů mezd pracovníků ve školství, a to především zvýšením u profesí nižších platových tříd. Tento počín by byl zajisté chvályhodný, pokud by Vláda současně nezrušila věkové stupně, které pracovníkům vytvářely jistotu perspektivy dalšího postupu, a kdyby toto zvýšení tarifů bylo ze strany státu alespoň zabezpečeno finančními prostředky. To se však nestalo.

Navíc, ze schváleného, krajům oficiálně oznámeného a kraji školám a školským zařízením již rozepsaného rozpočtu na platy nařídilo ministerstvo vázat 2,15 % prostředků, tedy částku asi 1,65 mld. Kč. My dnes již víme, že MŠMT letos vázané prostředky do regionálního školství nevolní. V praxi to znamená, že ředitelé všech škol a školských zařízení musí v průběhu roku 2012 pracovníkům zase snižovat nenárokové složky mezd a někde dokonce i tarify. Namísto slíbeného a společensky žádoucího zvýšení mezd učitelům tak dochází vinou státu k jejich snížení. Považuji to za cynismus. Vláda halasně deklaruje podporu školství, ale v praxi činí pravý opak.

Podobné je to i s ostatními neinvestičními výdaji, tak zvanými ONIVy. Ty jsou součástí přímých nákladů, které MŠMT poskytuje školám a slouží na jejich neinvestiční výdaje související přímo s výukou. Složka ONIV je však dnes, roce 2012, na úrovni pouhých 34% stavu roku 2006. Ze zákona jsou však školy povinny řadu činností a materiálů potřebných pro výuku pořizovat. Víme také, že pravicové vlády na zaměstnavatele, a tedy i na školy, přesunuly v nedávné

minulosti kupříkladu novou povinnost platit zaměstnancům náhrady v prvních dnech nemocenské. Kde na to však školy mají brát? Mnoho škol se již není schopno vyrovnat s tak drastickým snížením zdrojů od státu a současně přesouváním dalších a dalších povinností na ně. Nejsou již schopny kupovat žákům již ani pomůcky, což jim nařizuje školský zákon. Nejsou schopny hradit učitelům náklady na potřebná školení a nejsou ani schopny třeba kupovat chemikálie pro laboratorní pokusy či další školní pomůcky.

MŠMT při snižování zdrojů školám na ONIV operuje tím, že z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, z projektu „EU – peníze školám“ je možné tento výpadek zacelit. To ale platí jen z velmi malé části. Jde prakticky jen o několik málo možností jako je kupříkladu nákup počítačů. Navíc v roce 2013 programovací období operačních programů končí a co bude potom?

Nahrazovat snižování zdrojů od státu, to přesahuje možnosti zřizovatelů, kteří mají v souvislosti se vzděláváním i jiné úkoly. Nejde jen o to, že trvale se snižující zdroje od státu na regionální školství ničí společenskou prestiž pedagogů a že vedení škol se s rozpočty na platy a ONIVy velmi těžko vypořádá. Daleko nebezpečnější je, že „díky“ přístupu MŠMT bude mít nedostatek financí – a to již velmi brzy – katastrofální vliv na kvalitu českého školství. A to je špatná zpráva. Nejen pro školství, ale pro celou zemi.

Radek Cíkl

náměstek hejtmana Libereckého kraje (ČSSD)